

't Zand in Ottersum, noodwoningen en het 'Overschotje'

Waar komt de naam 't Zand vandaan? *'t Zand is een knooppunt van wegen, vaak op de hoogste plek in een dorp of stad.* In het oude Ottersum was 't Zand een welgekozen terrein voor de bouw van de zuivelfabriek St. Jan. Bij hoge waterstand (behalve in 1926) was de fabriek bereikbaar voor paard en kar met de melktuiten. In de 19de eeuw was het 't Zand erg smal, dit is nog te zien bij twee oude huizen die dicht bij elkaar staan en geen ruimte laten voor een stoep. Opvallend is wel dat in de jaren zestig het eerste deel van de Kleineweg, 't Zand-Noord werd genoemd. Het betreft de huizen die in Ottersum lagen.

Voor de oorlog stonden er op 't Zand slechts weinig huizen, buiten de boterfabriek waren dit de huizen van de familie Holleman, Wijnants, Gerrit Rutten, Jan Smits en Janssen (de ouders van de voormalige burgemeester Janssen 1900 - 1965), nu woont daar al weer heel lang de familie Giesbers.

Misschien dat dit de reden was voor de Gemeente Ottersum om hier, op 't Zand, twee houten noodwoningen te plaatsen, direct na de Tweede wereldoorlog in 1946. In Nederland was na de Tweede Wereldoorlog een groot tekort aan woningen en ze probeerden dit op te lossen met tijdelijke, houten woningen, in de volksmond noemden ze dit al snel noodwoningen. Op 't Zand stonden er twee, op het perceel van de familie Wijnants. Deze twee woningen zagen er netjes uit met een kamer, een toilet, een kleine keuken en enkele slaapkamers. Een douche ontbrak, om zich te wassen gebruikte men in die jaren een emmer water. Daarachter stond nog een klein schuurtje. Hier stond dan vaak een 'bruspot' om water te koken voor de was, of de inmaak. Eén van de families had er ook een varken in zitten, dat ze slachtten in november. Het vlees was voor eigen gebruik. Elektriciteit stond wel tot hun beschikking. In deze woningen woonden o.a. de volgende families, met hun kinderen: familie Gert Schoenmakers, familie Hermsen, familie Jan Stoffelen, familie Huub Giesbers.

Begin jaren zestig startte de bouw van nieuwe woningen aan 't Zand, waarvoor deze noodwoningen moesten wijken.

Op de luchtfoto van begin jaren vijftig zien we, links van de noodwoningen, nog het huis van de familie Wijnants. Van tevoren woonden hier Liebrand – van Benthem, de pottenbakkers, later had Verhülsdonk in dit pand nog een timmerwerkplaats. Verhülsdonk werkte voor het aannemersbedrijf CAGO (Combinatie Aannemers Gennep Ottersum). Bij dit huis stonden ook twee mooie vazen van klei, gecreëerd door de pottenbakkers die er woonden, ergens in de jaren twintig. Veel jaren later plaatste men deze twee vazen op de pijlers van de muur van de kerkhofpoort. Deze originele potten verdwenen op een (mysterieuze) wijze. Niemand had het gemerkt en we weten ook niet wat er precies gebeurd is en waar de grote vazen gebleven zijn...

Het oude huis is afgebroken begin jaren zestig (1962) en de familie Wijnants bouwde een nieuw huis. Wethouder Timmermans bemiddelde dat in de laatste punt grond een nieuw huis gebouwd werd. Omdat dit het laatste stukje grond was kreeg het huis de naam 'Overscotje'. Het staat nu nog op de gevel. Een glaskunstenaar uit Cuijk maakte een mooi gebrandschilderd glas-in-lood raam van het oude huis. Dit raam siert nog steeds de kamer van 't Overscotje.

Dit artikel kwam tot stand door gesprekken met Annie van den Berg-Verhülsdonk en Hanny Bultjes-Wijnants. Bedankt.

Namens de Historische Werkgroep, Jos Heijligers